

Результати дослідження та їх обговорення. Основним лікарським препаратом з потужним хронофармакологічним ефектом є мелатонін – синтетичний аналог природного гормону епіфіза, який є посередником, що доносить сигнали від супрахіазматичних ядер гіпоталамуса, в яких розташований основний водій ритму організму людини, до органів і тканин. Препарати мелатоніну забезпечують корекцію циркадних ритмів через покращення нейрогуморальних механізми центральної нервової системи. Також хронофармакологічний ефект визначений у нейротропних препаратів. Механізмом хронотропних властивостей анксиолітиків є модуляція ритмогенної ролі гіпокампа. Психостимулятор кофеїн призводить до перебудови циркадних коливань: змінюються амплітуда, мезор, акрофаза ритмів рухливості, температурної реакції і серцевої діяльності.

Висновки. До лікарських засобів, що виявляють хронофармакологічний ефект відносяться гормональний препарат мелатонін, анксиолітики, психостимулятор кофеїн. Пошук нових лікарських засобів, здатних позитивно впливати на біоритми, є важливим питанням сучасної фармакології.

УДК 616.98.578.834.6-02-092

БЕЗСМЕРТНІСТЬ ІДЕЙ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО ЩОДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

- **Н.О. Горчакова**, д. мед. н., проф. каф. фармакол.
О.В. Шумейко, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
О.В. Клименко, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
В.В. Бабак, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
- *Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ*

Актуальність. Вернадський В.І. наголошував про зв'язок людини з природою, підкреслював це положення у своїх лекціях. Сучасна підготовка фахівця займає важливе місце у формуванні лікаря і провізора. Вище перераховані фахівці в своїй професійній діяльності широко застосовують фітопрепарати природного походження – галенові, новогаленові, комплексні, які містять природні і синтетичні речовини. Для підготовки до занять студенти користуються не тільки підручниками, але і довідниками, такими як Rx Index. Довідник з біоеквівалентності лікарських засобів та Компендіум, які містять не тільки відомості про синтетичні лікарські засоби, але і описують фармакологічні властивості препаратів природного походження, наголошуючи на те, що вони менш токсичні і мають більший спектр дії.

Мета дослідження. Представити фітопрепарати, які увійшли у програму з фармакології, надати їх активні речовини.

Результати дослідження та їх обговорення. У курс навчання фармакології внесені частково лікарські засоби, які були відомі в народній медицині. Так із засобів, які впливають на респіраторну систему, студент повинен знати відвар кореня алтея, а також препарат мукалтин, який отримують з трави алтею. Активними речовинами кореня і трави є полісахариди і пектинові речовини. Серед препаратів, які впливають на травну систему, згадуємо рослинні препарати для підвищення апетиту, які мають рефлекторний тип дії. Це сік подорожника і препарат плантаглюцид, що отримують з трави подорожника. Активними речовинами трави є полісахариди: пектин і нейтральні глікани. Настоянка полину, один із найбільш широко застосовуваних препаратів для стимуляції апетиту. Даний препарат отримують з трави полину гіркого. Активними речовинами є ефірна олія, абсинтин, артабен, тауремізін, тустон, туйол, цинеол. Настоянка полину входить до складу настойки полину гіркого.

Серед препаратів, які проявляють проносну дію можна виділити листя та траву сени гостролисткової. Біологічно активні речовини - антрацен, похідні: глюкореїн, глюко алое-емодин. Екстракт сени у таблетках відомий під назвою сеннаде, агіолак, кафіол. Проносною дією володіє екстракт ревеня, що призначається у таблетках. Біологічно активні речовини - антрацен похідні: алое-емодин, франгулаемодин, хризофакол, фасціон. Гепатопротекторними властивостями володіють препарати з насіння розторопши плямистої. Біологічно активні речовини: ефірна олія, смоли, слизи, біогенні аміни (тіамін, гістамін), 5 флавоноїдів та флаволігнани (силібін, силідіанін, силікрестин).

Найбільш відомі препарати з розторопші: карсил, дарсил, легалон, силімарин, силібор, гепабене. Жовчогінна дія визначена у стовпчиків кукурудзяних, з яких готують настій, відвар, що стимулює утворення жовчі. Біологічно активними речовинами є вітамін К, вітаміни групи В, Е, С, Д, кислота пантотенова, каротиноїди. В медичній практиці застосовують у вигляді таблеток «Інсадол» та збору «Гепатофіт».

Висновки. Таким чином, володіння лікарями і провізорами інформацією щодо фармакологічних властивостей препаратів рослинного походження розширить їх інформаційне поле і дозволить доказово, з професійної точки зору включати дані засоби в комплексну фармакотерапію відповідних захворювань. Фітопрепарати розвивають свою дію повільно, але тривало та при аргументованому доказовому призначенні не викликають побічної дії, що підвищує ефективність лікування.